

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht - Centrum; Ds. R. Kok, Soest, Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE :

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74 2406 EP Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

Meditatie

HET KOSTELIJK HEDEN DER GENADE.

Voor de schuldige zondaar
„Ziet nu is het de welaangename tijd”.
2 Cor. 6:2m.

Lezer of lezeres, hetzij gij oud of jong zijt, die met mij reist naar de grote eeuwigheid, mag ik een ogenblik slechts uw aandacht, te midden van al het drukke en zorgvolle leven der wereld, voor de belangen van uw ziel, voor de eeuwigheid?

Ja, wat een gejaagd leven tegenwoordig. Doch, sta eens even stil gij, die zo maar voort draaft, kom eens een ogenblik tot bezinning, en denk ook eens even aan uw stervensuur. Neen, zeg nu niet „ik heb heden geen tijd om aan mijn sterven te denken”. Ja, dat hoor ik een knaap of meisje zeggen, die het zo druk heeft met de studie, om straks een goede positie in de maatschappij te verkrijgen. Neen, daar heb ik nu geen tijd voor, zegt de jongeling, want in ben nu bezig om mij een goede positie te verwerven. Daar moet ik nu alle tijd en aandacht aan besteden. De huisvader zegt: „Het drukke leven neemt heden geheel mijn tijd in beslag”. De huismoeder zegt: „De zorgen voor mijn gezin overvallen mij dagelijks”. De bejaarde man of vrouw grijpt nog met beide handen naar het genot van dit leven, daarmee uitsprekende de gedachte: „Ik ga nog niet sterven”. Zo roept ieder mij toe: „Kom later maar eens terug om met mij over mijn stervensuur te spreken”.

Later terug komen? Maar zijt gij dan verzekerd dat gij nog leeft? Hoort gij dan de dootsklokken dagelijks niet beieren, ziet gij de rouwklagers niet door de straten gaan? Dit roept u toe: „Gedenk te sterven!” Als de dood uw venster binnenklimt, wordt niet gevraagd of gij tijd hebt, of gij gemist kunt worden. Hij ontziet niemand, noch knaap of meisje, noch jongeling of jongedochter, noch een arbeidzame huisvader of zorgvolle huismoeder. Wanneer de dood als Gods gerechtsdienaar komt, moet gij voor God verschijnen. Kunt gij sterven, zijt gij bereid indien de dood u vandaag nog zou oproepen voor de rechterstoel van de geduchte God? O luister toch even naar de boodschap des Heeren: „Ziet nu is het de welaangename tijd”.

Dit zegt allereerst dat gij sterven moet, doch ook zo heerlijk rijk, dat er nog genade te verkrijgen is.

Dat wordeke „ziet” vraagt daartoe uw bijzondere aandacht. Ja, met welk een liefelijke beweegredenen dringt de Heere hier Zelf bij u aan tot uw eeuwige behoudenis.

„De welaangename tijd”, is de tijd van „Gods welbehagen”.

Hij heeft in Zijn welbehagen in Christus een weg der verlossing ontsloten. Die Borg heeft door Zijn lijden en sterven, God de heilige Rechter, Die wij vertoornd hadden door onze zonden, voldoening gegeven.

Nu kan Hij, over Golgotha heen, zondaren genade bewijzen.

Ja, omdat Christus ook is opgestaan uit de doden, heeft Hij recht en bevoegdheid, wat Hij verworven heeft nu toe te passen door Zijn Geest aan het zondarshart. Nu kan het edict des doods worden opgeheven, het oordeel, de vloek, waaronder wij liggen, worden weggenomen en het leven en de

vrede met God geschonken.

Dit kunnen wij zelf niet. Doch de Heere kan en wil het doen. Hij begint daarmee, door aan u een „tijd des welbehagens” d.i. een kostelijk heden der genade, te geven.

Onbekeerde lezers, let daar wel op. Die tijd is „gave Gods”. Wij hebben niet eens één ogenblik recht op het leven hier op aarde. O, bewonder hier reeds Gods lankmoedigheid uit over u, daar er reeds duizenden bij duizenden in de hel liggen en gij nog leeft, nog niet in de hel ligt. Hij doet u nog zijn in het kostelijk heden der genade.

Echter, die genade-tijd geeft God u niet, om te misbruiken in zonde- en werelddienst, doch opdat gij u zoudt bekeren en leven. Hoeveel verdoemden in de hel zouden willen dat zij nog eens enkele minuten genade-tijd kregen. Doch dit is afgesneden. O, laat het u toch niet straks eeuwig berouwen, dat gij het heden der genade hebt verspild.

„Ziet nu is het de welaangename tijd”.

Op dat nu valt volle nadruk. Dat is dus heden. Het „morgen” behoort niet aan ons. Wij weten niet wat het morgen wezen zal. Morgen is het misschien te laat. Nu klopt de Heere aan uw hart. Nu roept Hij: „Wendt u naar Mij”.

Hebt gij nu tijd voor de Heere, nu Hij klopt en roept? Of zegt gij nu ook: „Voor ditmaal ga heen, als ik gelegener tijd zal hebben”? O, nu, heden heeft God voor u tijd om naar uw smeekgebed te horen. Toe, ga op dit ogenblik, terwijl gij dit leest eens in de binnenkamer, neemt de tijd er eens even af, en buigt daar eerst eens uw knieën.

O, onbekeerden, smeeke Hem heden om bekerende genade.

„Och”, zegt gij, „ik kan niet bidden, ik kan mij niet bekeren van me zelf”. Dit is waar! Och, dat gij het ook eens recht zien en belijden mocht, dat gij het óók niet wilt. Want deze vijfgebladeren, waar gij u nu achter dekt, zullen u niet baten in het gericht voor God. Gij moogt de eis der bekering wegdoezelen: God doet van Zijn eis evenwel geen afstand. Dan zal die eis uw oordeel nog zwaarder maken, te meer, daar Hij en tijd, en permissie tot bekering gegeven heeft, u zelfs bracht onder de middelen, daarmede klopte aan uw hart.

Ach toe, maak het de Heere eens moeilijk met uw smeekgebed, gij, die Hem nu zoveel moeite maakt met uw zonden. Doe eens beroep op het ontfermende harte Gods in Christus.

Ja, wat gij niet kunt, kan de Heere wél. Smeek Hem dan: „Heere, leer mij bidden”. „Heere, bekeer Gij mij, dan zal ik bekeerd zijn”. „Ziet nu is het de welaangename tijd”. Dit zegt ook, dat het altijd geen genade-tijd blijft. Dat deze eens voorbij gaat, ophoudt. Hoeveel tijd hebt gij al verspild? Vijf, tien, twintig, dertig, vijftig, zeventig jaren? En nog steeds zonder God in de wereld? Of dient gij een onbekende God? Hebt gij ingebeelde godsdienst, ingebeelde bekering? Het zal zo ontzettend zijn, volop tijd gehad te hebben, doch deze niet gebruikt te hebben tot het doel waartoe God hem gaf. O, verspil toch het kostelijk heden der genade niet.

Als de genadetijd voorbij is, is het eeuwigheid voor u. En dan? Zo de genadetijd voorbij is, kunt gij deze nooit terug roepen. Wee u, want dan is het te laat voor eeuwig! Dit zal u dan eeuwig berouwen in de pijn en smart der hel. Daar dan te liggen met het zelfverwijt: „Ik heb kunnen zalig worden, doch ik heb niet gewild”. Gij moet sterven! Hebt gij nu

een vrijbrief verkregen om af te reizen naar het land der eeuwige rust, verzegeld door het bloed van Christus, door de Heilige Geest? Of moet gij sterven, en kunt gij nog niet sterven!

Of hebt gij stervensgrond gevonden in de Borg Christus? Is het leven door genade u Christus geworden? Het kan niet op een „misschien”. Het moet waarheid zijn. O, zie uw stukken nog eens na, waarop gij afreizen wilt naar de eeuwigheid, of ze in orde zijn. Heeft God het wonder der genade aan u verricht? Zijt gij arm zondaar voor God geworden? Hebt gij deel aan het zaligmakend, levend geloof, als een genade-geschenk Gods? Hebt gij in Hem God, als een verzoend God leren kennen? Heeft Christus in Zijn borgwerk voor u God bevredigd en zijt gij als vrucht daarvan door de toepassing des Geestes met God bevredigd? Zo gij hier nog niets van kent, haast u dan nog om uws levens wil!

Hoor dan nog naar het woord des Heeren: „Ziet nu is het de welaangename tijd”. Morgen is misschien voor u de deur der genade voor eeuwig op het nachtslot. Dan zal het zo vreselijk zijn te vallen in de handen van de levende God.

Doch zo gij genade hebt gevonden, in de welaangename tijd, o gij moet niet alleen sterven. Doch gij moogt straks ook sterven om het lichaam der zonde af te leggen en altijd bij de Heere te zijn.

Wijlen Ds. J. van Doorn.

CATECHISMUS LEERBOEK VAN DE ORDE DES HEILS.

Zondag 51

De bede: „En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren”, wordt ons door de Heere Jezus gelegd op de lippen, om door Zijn Geest de beleving daarvan te bekomen in het hart. En dat hebben wij niet alleen bij de aanvang, doch ook bij de voortgang nodig. Want het is een zegen van de Heere zo wij tot onze verootmoediging mogen leven in het besef, dat we arme zondaren zijn. Naarmate het hart kent de majesteit van Gods heiligheid en rechtvaardigheid in het liefhebben van dezelve, beseffen wij arme zondaren te zijn.

En dat doet ons zijn op de leerschool van Christus, Die zonde gemaakt is bij de aanneming van onze menselijke natuur. Hij heeft de vloek der zonde gedragen en de daad der zonde ten volle beweend, om de vergeving der zonden door Zijn borglijden te verwerven. Al wordt de mens door de Wet van het verbroken werkverbond in zijn geweten veroordeeld met schrik voor de straf der zonde, dan weet hij nog niet wat het is een ellendige zondaar te zijn. Want de mens neemt in die overtuiging van uit de wet van zijn eigengerechtigheid die in hem is, zijn toevlucht tot zelfverbetering, en dat is het steunen op eigengerechtigheid. Waarin wij verwerpelijk zijn voor de Heere. Hij is daarmede nog geen verloren zondaar, die geen penning heeft om te betalen, wat hij tegenover de Heere schuldig is. Zodat een mens alleen door wederbarende genade op de leerschool van Christus het krijgt te verstaan een ellendige zondaar te zijn. Waarom de Heere Jezus dan ook voor elk mens de wedergeboorte op de voorgrond stelt.

Het is door de wet van Christus, die alsdan geschreven wordt in het hart, dat men zichzelf met steeds meer diepgang als een ellendige zondaar leert kennen. Zodat het niet vanuit de eerste, maar alleen vanuit de tweede Adam door Zijn genadewerk verstaan wordt zondaar te zijn voor Gods aangezicht, in de verootmoediging des harten.

En bij de wasdom van het geestelijke leven door Christus te leren kennen in Zijn heilsfeiten tot vergeving der zonden en de aanneming tot kinderen, blijven al Zijn leerlingen in zichzelf ellendige zondaren. En dat wil de Heere zolang wij zijn in het lichaam der zonde, om ons steeds dieper te leiden in de diepte van onze rampzalige val in Adam tot onze verootmoediging voor Zijn aangezicht. En al weet Gods kind door het geloof met nog zoveel klaarheid in voor God rechtvaardig te zijn, dan wordt de kennis van een arme zondaar te zijn nog steeds meer tot **diepe zelfverfoeiing voor het aangezicht des Heeren**. Want het wordt hen dan steeds duidelijker, dat de zonde een misdaad is tegen de Heere, die Hem onteert. En als Hij ons in dat kwaad kwam los te laten, zouden we er zeker in ondergaan. Maar zij worden tot Zijn eer, in de kracht Gods bewaard door het geloof en dat tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. Het is door de genade des Heeren, dat al onze misdaden en ook de boosheid die ons altijd aanhangt, ons hart is tot een innige smart voor het aangezicht des Heeren in het stof der verootmoediging. Want daarin is niet iets te bedenken tot onze verontschuldiging. En toch blijft het tot roem van Gods genade door alles heen de keus van het hart, heilig en onberispelijk voor Hem te mogen zijn in de liefde, als vrucht van Zijn verkiezende liefde in Christus.

En daaruit vloeit niet alleen het liefhebben van de Heere voort, bij de aanvang doch ook bij de voortgang. Het is door Zijn verkiezende liefde, dat Hij u uit de duisternis heeft getrokken tot Zijn wonderbaarlijk licht. Om met de onverbreekelijke band der liefde steeds inniger aan Hem verbonden te mogen worden. Hij toch heeft het hart met Zijn ontfermende en opzoekende liefde aan Hem verbonden. En wat was dat u duidelijk toen ge het van ganser harte mocht zeggen: „Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft lief gehad”. Waarin Gods verkiezende liefde met verwondering gesmaakt mocht worden. En dat heeft de Heere geschonken opdat ge zoudt opwassen in de genade en kennis van de Heere Jezus Christus.

En zo gaat het steeds meer leven in uw hart, dat ge Hem hartelijk lief moogt hebben, omdat Hij u eerst lief gehad heeft. Opdat ge het met steeds meer klaarheid moogt verstaan, wat het in heeft heilig en onberispelijk voor Hem te zijn in liefde en dat door de dierbare werkingen van de Heilige Geest. Het is groot dat de Heere Jezus ons, met al onze misdaden en de boosheid die ons altijd aanhangt, als een zaak van smart voor het nieuwe leven der genade, wil opnemen in deze bede om vergeving van dezelve. Hij wil dat wij met al de plagen van ons hart tot Hem komen, opdat het ons op grond van zijn bloedige offerande, niet toegerekend zou worden. Want daartoe heeft Hij ons met vreugde van de Vader ontvangen. Om zo op grond daarvan Zijn bruid zonder vlek noch rimpel aan de Vader voor te stellen. En dat beoogt de Heere Jezus in deze bede, die Hij ons leert bidden uit Zijn mond, als de biddende Hogepriester. Waarmee het getuigenis van Zijn genade steeds meer tot klaarheid komt in ons hart en leven.

Het is waar, het wordt u steeds duidelijker dat de Heere die genade schenkt zonder inzicht van des mensen waardigheid. En die genade was uw hart al zo groot en dierbaar toen u door Zijn bloedige offerande voor het eerst mocht delen in de zegen van Zijn vergevende liefde, op grond van recht en gerechtigheid. En dat gaf al overvloedig stof om eeuwig te zingen van de goedertierenheid des Heeren. Maar nu u uw verdorven bestaan in al de misdaden en boosheid die u altijd aanhangt steeds meer leert kennen, om uzelf daarin te veroordelen, wordt het getuigenis van Zijn genade u steeds meer dierbaar. Hij schenkt genade voor genade, zodat u door de bediening van Zijn genade steeds meer behoefte bekomt aan genade tot onderwijzing in de rijkdom van Zijn genade. Want naarmate u kennis bekomt van uw totale verdorvenheid, wordt het getuigenis van

Zijn genade in u, u steeds meer dierbaar, tot verbinding aan de troon der genade.

Wij hebben van dag tot dag Zijn inwerkende genade in al ons denken, willen en werken nodig, om te leven in de vreze des Heeren. De Heere houdt door het getuigenis van Zijn genade, het werk der genade niet alleen in stand, maar brengt het ook tot wasdom. Hij is met Zijn achtervolgende genade, opdat u tot de wereld waaruit Hij u getrokken heeft, niet zoudt terugkeren, uw achtertocht. Hij doet u volharden in uw strijd tegen zonde, Satan en ongelooft. En dat genadeleven maakt u steeds meer arm en afhankelijk van Hem, opdat u alleen zoudt roemen in de genade van de Heere Jezus Christus. En dan wreekt u uzelf niet omtrent het kwaad dat u aangedaan wordt, want u leeft in het geloof bij de vergevende liefde van de Heere Jezus.

Die ons daartoe door de Vader geschonken is. Is het getuigenis van Zijn genade niet of weinig in ons, dan gaan wij met een gesloten mond omtrent die zaak over de aarde. Daar zijn helaas heel wat godsdienstige mensen, die niet weten te getuigen van Gods genade. Want om daarvan te getuigen moeten we het getuigenis van de genade des Heeren hebben in ons hart. En die genade is gunnend, het is voor de grootste der zondaren toereikende, want de Heere schenkt geen genade om enige waardigheid in de mens. Hij doet het om de verheerlijking van Zijn grote naam en daartoe is de Heere Jezus vol van genade en waarheid. En laat ons daarop letten om uit Hem dagelijks te leren leven, te lijden en te strijden voor Zijn zaak, tot roem van Zijn genade, die overvloedig genoegzaam is voor het ganse menselijk geslacht.

Soest.

R. Kok.

Ontmoetingsdag

We nodigen u vriendelijk uit tot bijwoning van de ontmoetingsdag van vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand, die D.V. zaterdag 26 augustus a.s. zal worden gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kampen.

Programma:

Morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur

Opening: Ds. G. Blom

Spreker: Ds. H. van Leeuwen

Slotwoord: Ds. G. Hamstra

Pauze

Middagsamenkomst, aanvang 2 uur

Opening: Ds. A. Baars

Spreker: Ds. M. C. Tanis

Sluiting: Ds. H. C. van der Ent.

Het kerkgebouw is gemakkelijk te bereiken. In de omgeving is voldoende parkeergelegenheid. Er wordt weer gezorgd voor gratis koffie en frisdrank.

Er zal deze keer voor het eerst in Kampen een boekentafel zijn. Het is gebleken, dat velen dit erg op prijs stellen.

Van de gelegenheid willen we gebruik maken om nog wat exemplaren van het boekje Jeugdleven in Bijbels licht aan de man te brengen. De prijs is nog steeds f.10,-. We hopen dat we op deze dag weer velen mogen begroeten. En bovenal, dat de Heere in ons midden moge zijn.

Het bestuur van Bewaar het Pand.

DE DORDTSE LEERREGELS. (VI)

HOOFDSTUK I, artikel 1 en 2 (vervolg).

Onze Dordtse vaders gaan in hun behandeling en uiteenzetting van de leer der verkiezing uit van de VAL DES MENSEN. „Aangezien alle mensen in Adam gezondigd hebben en des vloeks en eeuwigen doods zijn schuldig geworden.”

Zij beginnen dus niet met de verkiezing. Maar dat is geen devaluatie van dit geweldige leerstuk. Maar zij willen doen uitkomen, dat de verkiezing in de uitvoering van Gods eeuwig besluit niet een „beginpunt” is, doch een TROOST-BRON voor Gods volk, tot zalige heilszekerheid! Geen „beginpunt”. D.w.z. dat God bij de bekering van een zondaar niet begint met hem eerst te laten weten, dat hij een uitverkorne is, maar hem eerst aan die weet brengt, dat hij verloren zondaar is. Dat hij niet alleen verloren gaat, doch dat hij verloren ligt! En dat vanwege zijn moed- en vrijwillige ongehoorzaamheid als begrepen liggend in zijn vrbondshoofd Adam; „in Adam gezondigd”, zo staat er.

We zeiden: een TROOST-BRON is de verkiezing.

Want al de heilsweldaden vloeien immers voort uit Gods eeuwige verkiezende liefde, naar Zijn vrijmachtig welbehagen!

Zo ligt de zaligheid van al 's Heeren uitverkoren volk onwankelbaar vast. De verkiezing was voor Calvijn, gelijk hij haar ook zo genoemd heeft: „het COR EKKLESIAE”, het HART der Kerk. Wie de verkiezing miskent of loochent snijdt uit de Kerk haar hart. Dan is er ook geen „heils-zekerheid” meer, dus ook geen troost. Daarom hebben we in onze vorige les opgemerkt, dat Gods volk leert eindigen in de verkiezing en in het eeuwige welbehagen!

Zó heeft God de verkiezing dan ook in Zijn Woord geopenbaard.

Nu komt het er wel op aan, een recht inzicht te verkrijgen in dit troostvolle leerstuk der Kerk. Wij mogen van deze leer over de praedestinatatie of vóórverordining geen fatalisme maken, zoals velen doen. Men redeneert dan: Als ik niet uitverkoren ben, dan kom ik er toch niet. Ik zal 't maar afwachten, wat over mij beschikt is.

Dat is op vrome, maar goddeloze wijze achter zijn onmacht, ja, zijn onwil wegschuiten en in feite de schuld op God werpen. Dat deden Adam en Eva ook: „De vrouw, die Gij mij gegeven hebt, die heeft mij van die boom gegeven en ik heb gegeten”. en... „Die slang heeft mij bedrogen”. De schuldige wordt dan beschuldiger.

O, hoe noodzakelijk is het, daaraan ontdekt te worden. Dan krijgen wij van God de schuldbrief thuis en worden we schuldenaar voor God!

„Alle mensen in Adam gezondigd”. Ingrijpend schrijft Paulus hierover in zijn brief aan de Romeinen. „De ganse wereld voor God verdoemelijk”. (Rom. 3:19b) „Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods”. (Rom. 3:23). „Alle mensen” - „de gehele wereld”.....daar behoort ik dus ook bij. Mag u dit ook zien en erkennen, lezer(-es)?

Dan bent u ook gewaar geworden, dat de Remonstrant in uw eigen hart woont. Want van nature trachten we onze vijandschap tegen God overeind te houden.

Wij kunnen nog wat, zij het met behulp van de genade. God wat en de mens wat. Maar dan wordt alles ons tot smart voor God. In onszelf afgebroken, zullen we met David belijden: „Want ik gevoel de grootheid van mijn kwaad”. (Psalm 51) En: „Ik heb tegen U, o Heere, zwaar en menigmaal misdreven” (Psalm 25). dan is de tollenaarsbede ons niet vreemd gebleven: „O God, wees mij zondaar genadig!”

Maar dan leert de ontdekte zondaar juist ook het koude fatalisme bestrijden. Hoor wat de „leerregels” van de Dordtse Synode verklaren: „**Zo zou God niemand ongelijk hebben gedaan, indien Hij het ganse menselijke geslacht in de zonde en vervloeking had willen laten en om de zonde verdoemen**”.

Dat wil dus zeggen, alsof God onrecht zou doen, door te verwerpen degenen, die Hij niet in Christus heeft uitverkoren. Maar de mens is geen slachtoffer, maar schuldige! En dat wil hij nu juist niet zijn, terwijl de oorzaak van zijn ellende toch ligt in hemzelf. „Op de bodem aller vragen ligt der wereld zondeschuld”.

Neen! „Is God onrechtvaardig, als Hij toorn over ons brengt?” zo schrijft de apostel in Romeinen 3:5b. „Verre zij God van goddeloosheid en de Almachtige van onrecht” zegt Elihu tot Job. (Job 34:10b).

God zou dus niemand onrecht gedaan hebben, wanneer Hij allen verworpen had (in de vervloeking gelaten had, zoals er staat in art. 1). Dat hebben alle mensen verdiend. Nu willen sommigen nog wel van verkiezing horen, maar niet van een verwerping. En wel in die zin, dat het onrechtvaardig is, dat velen verloren zouden gaan, maar wanneer iemand zalig wordt, dat zulks een gewone zaak is. Neen, we moeten het omkeren: de verwerping is in feite een gewone zaak. Versta deze eigenaardige en schijnbaar wat harde opmerking goed. Want de bedoeling ervan is, dat God rechtvaardig allen had moeten verwerpen, omdat allen dat verdiend hebben.

Gaat dan de mens toch niet verloren om zijn eigen schuld? Ongetwijfeld! Vandaar is het, dat onze Nederlandse Geloofsbelijdenis in artikel 16 zegt: „rechtvaardig, doordien Hij anderen laat in hun valen verderf, waarin zij

zichzelf geworpen hebben." Zó moet ook het besluit van de „verwerping” gezien worden. „De bezoldiging der zonde is de dood”, Schrijft de apostel in Rom. 6:23.

Zo is de dood als de straf op de zonde GODS RECHT! Gods Geest leert dat ook zien en erkennen. „Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig”, zo belijdt David in psalm 51. En daarvan wordt iets geleerd in het „dal van Achor”.

De bekende Ds. C. den Boer schrijft in zijn waardevol boek „Om 't eeuwige welbehagen”: „Hij bedoelt daarmee het dal der verootmoediging. „Onder in het dal”, zo luidt zijn eerste hoofdstuk. En zó laat hij de ontdekte zondaar komen tot de TROOST en zekerheid zijner verkiezing. Want in dat dal der verootmoediging ontsluit God de deur der hoop, zoals in het dal van Achor. Hosea 2:14. Ongetwijfeld zal de schrijver van het zo even genoemde boek hieraan gedacht hebben en zijn gedachten over de weg naar de hoogte der verkiezing daaraan hebben ontleend. Metterdaad: een treffende vergelijking.

Nadat onze Dordtse Leerregels in artikel 1 de oorzaak onzer ellende hebben aangewezen in onze val in Adam, waardoor wij de dood en de vloek der wet schuldig zijn geworden en daarom naar Gods rechtvaardig oordeel veroordeeld zouden moeten worden, spreken zij in het tweede artikel over die „deur der hoop, geopend in het dal van Achor”, namelijk, dat God Zijn liefde heeft geopenbaard in Zijn Zoon! Het artikel luidt: „**Maar hierin is de liefde Gods geopenbaard, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe**”.

Twee teksten. De eerste uit de brief van Johannes (I Joh. 4:9). En de tweede tekst uit het Evangelie van Johannes (hfd. 3:16). Ondoorgondelijk is die liefde Gods! Maar niet minder van de Zoon. En dat voor wie betoond!... Voor goddelozen, voor vijanden; en dat die nu met God verzoend konden worden en zalig worden. Iemand, die iets van die liefde mocht smaken, riep uit: „Als ik dat wonder vatten wil, staat mijn verstand vol eerbied stil”. De „deur der hoop” geopend... in het dal der beroering dat van Gods rechtvaardig oordeel spreekt. En... van genade! Maar dan van genade... in recht verheerlijkt. „Sion zal door recht worden verlost”. Dat kon alleen door die éne en volkomen Middelaar en Borg: Jezus Christus! Want Hij heeft aan het recht Gods voldaan door Zijn dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid. Zo is er verzoening door voldoening, en wel voor een volk, dat moet leren:

„Hij kan die prijs der ziele, dat rantsoen aan God in tijd noch eeuwigheid voldoen”.

E.

v. L.

Generale Synode 1977

15

Na de pauze werd het rapport van de deputaten Geestelijke verzorging militairen afgehandeld en daarna het rapport van de deputaten Kerk en onderwijs.

Dan is het al weer tijd om te pauzeren.

Vervolgens komt opnieuw aan de orde het rapport van deputaten voor eenheid van de gereformeerde belijders en de correspondentie met buitenlandse kerken, met name wat betreft de verhouding tot de Free Reformed Church en de Christian Reformed Church in Noord Amerika.

Prof. Velema zegt, dat de zaak van de Chr. Reformed Church al veel jaren een rol speelt. Er komt toenadering tot de Chr. Reformed Church. Hij vindt, dat het goed is contacten te leggen. Er zijn drieërlei contacten mogelijk. Een moeilijk punt is, dat je wat betreft het fellowship dit zelf moogt invullen zoals je wilt. Dat is eenzijdig. Er zijn nog een paar problemen. Wat betreft het rapport 44. Spreker heeft dit vroeger al gelezen. Alles is acceptabel, maar er staat niet alles in, wat er in moest staan. Er zijn twee problemen: A. Ons wordt aangeboden een fellowship op gelijke wijze als aan de Reformed Church. Het is plicht om daarover met hen te spreken. B. De houding, die de Chr. Reformed Church inneemt t.o.v. de Geref. kerken in Nederland. Er moet meer duidelijkheid komen. Om het praktisch samen te vatten: 1. er moet principe-beslissing worden genomen, 2. deze

deze moet aan die kerk worden voorgelegd, 3. in de volgende synode moet de beslissing vallen.

Prof. Versteeg zegt, dat rapport 44 een grote rol speelt. Spreker is niet gelukkig met de wijze, waarop Ds. Pronk daaruit citeerde. Hij leest een gedeelte daaruit voor. We kunnen zelf de trappen van contacten aangeven. We doen verkeerd, wanneer we al te zeer onze beslissing laten afhangen van hun houding tot de Geref. kerken.

Er komt een tweede ronde. Verschillende afgevaardigden komen weer aan het woord om hun standpunt te verdedigen.

Ouderling Van Heteren heeft zich aanvankelijk als lid van de synodale commissie achter het rapport van de commissie gesteld, maar na alles wat hij gehoord heeft moet hij zich daarvan distancieren.

Tenslotte wordt er gestemd over de voorstellen van de commissie. Deze worden met 29 tegen 22 stemmen aangenomen.

Ds. den Butler merkt nog op, dat in de bespreking niets naar voren is gekomen omtrent de verhouding tussen de Free Reformed Church en de Christian Reformed Church.

De voorzitter verdedigt de gang van zaken. Het is al avond geworden. De zitting wordt gesloten. Er komen nog verschillende commissies bijeen om zich over een en ander wat haar aandacht vraagt nader te beraden.

De volgende dag, 21 september, zijn alle synode-leden weer op tijd present. Na opening van de vergadering komen aan de orde de voorstellen bij het rapport van de commissie over de kerkelijke verhoudingen. Ds. Tanis stelt bij punt 6 een wijziging voor door tussen te voegen „voorzover er mogelijkheden zijn”. In dit punt gaat het om contacten met de Vrijgemaakten buiten verband.

Ds. Slagboom wijst er op, dat er kerkeraden zijn, die helemaal geen contacten met deze Vrijgemaakten begeren.

Ook anderen komen met bezwaren en voorstellen.

Tenslotte worden de voorstellen met wijzigingen - ook die door Ds. Tanis voorgesteld - aangevaard.

Nu komt aan de orde het voorstel van de synodale commissie omtrent de verhouding tot het C.O.G.G.

Verschillende afgevaardigden nemen in eerste en tweede ronde aan de bespreking deel. Er komen voorstellen tot wijziging van de voorstellen.

Deputaten Ds. J. H. Velema geeft het standpunt van deputaten weer.

De rapporteur komt namens de synodale commissie met een gewijzigd voorstel, dat wordt aangenomen.

Nu vraagt het rapport van deputaten voor de evangelie-verkondiging onder Israël en het rapport van de synodale commissie alle aandacht. Uit de bespreking vermelden we het volgende.

Ds. Tanis zegt: er moet worden benadrukt, dat de enige Naam onder de hemel ook in Israël verkondigd wordt. Wat komt er in Nes Ammim daarvan terecht? Hij vreest, dat de nadruk ligt op de dialoog.

Ds. Brons stelt vragen. Wat wordt er werkelijk gedaan? Wat komt er terecht van het getuigen? Valt de beslissing niet bij de vier moderamina? Is het niet noodzakelijk zijn van het verstrooiden-pastoraat wel voldoende gemotiveerd?

Rapporteur Ds. de Romph beantwoordt de verschillende sprekers. Hij meent, dat we dankbaar moeten zijn, dat we in Nes Ammim nog een stem hebben, hoewel we niet alles kunnen bereiken. Bij de luister- en de getuigenis-lijn gaat het om de juiste verhouding. Er moet evenwicht zijn.

Deputaten Drayer en De Jong voeren het woord. Drs. Boertjens houdt een toespraak. Nog anderen komen aan het woord.

Er was een voorstel om de voorzitter van deputaten door de synode te laten benoemen. Dat voorstel wordt met 32 stemmen tegen verworpen. De andere voorstellen worden, ten dele gewijzigd, aangevaard.

Het wordt tijd om te gaan pauzeren.

Daarna gaat de synode in comité. Na opheffing daarvan deelt de voorzitter mede, dat besloten is aan deputaten voor de evangelie-verkondiging aan Israël opdracht te geven om weer met Ds. den Butter in contact te treden en ook hem erbij te betrekken, wanneer eventueel verdere uitzendingen naar Israël aan de orde komen.

Het rapport van deputaten wordt daarna goedgekeurd.

Er komen nu allerlei andere zaken aan de orde, die we niet afzonderlijk hoeven te vermelden. We noemen alleen het rapport van deputaten voor de geestelijke verzorging van lichamelijke en geestelijke gehandicapten. Er worden opnieuw deputaten benoemd voor de officiële tekst van de belijdenisgeschriften. Hiermee is het gevaar van wijziging voor het ogenblik afgewend. Het lidmaatschap van de I.C.C.C. vraagt de aandacht van de synode. Het gaat om beëindiging van het lidmaatschap.

Ds. Drechsler houdt een vurig betoog. Hij wil het lidmaatschap nog niet beëindigen. Ouderling Van der Heiden sluit zich daarbij aan.

Ds. Brons gaat diep op de zaak in. Het uittreden zou voor jonge kerken teleurstelling wekken. Hoe zijn we de relatie aangegaan? Spreker wijst op akta van 1950. Toen zag men er een roeping in, al waren er bezwaren. Er is door de I.C.C.C. veel goed werk verricht, zoals voor de ondergrondse kerk.

Verder komen er voor- en tegenstanders van het lidmaatschap aan het woord. Het wordt een vrij landdurige bespreking.

Prof. Velema meent, dat er moet worden uitgegaan van wat in 1974 werd besloten. Er is z.i. niets meer te verwachten.

Er volgen nog andere sprekers. Er komen wijzigingsvoorstellen binnen. De commissie wijzigt haar voorstel, maar dat raakt niet de hoofdzaak. Zij stelt voor om het lidmaatschap van de I.C.C.C. te beëindigen.

Dat voorstel wordt in stemming gebracht en met 28 stemmen voor en 23 stemmen tegen aangenomen.

Het is inmiddels half tien in de avond geworden en dus tijd om de zitting te sluiten.

B.

UIT: DE ABSOLUTE PREDESTINATIE VAN ZANCHIUS

Zoals we al schreven willen we een gedeelte uit het boek van Zanchius overnemen. En wel een gedeelte uit hoofdstuk V: Waarin wordt aangetoond dat het Schriftuurlijke leerstuk der predestinatie openlijk moet worden gepredikt en er op moet worden aangedrongen en om wat voor redenen. Zanchius verdedigt dan de volgende punten:

1. Het evangelie moet gepredikt worden en dat niet gedeeltelijk bij stukjes, maar het hele Evangelie.

2. De predestinatie moet gepredikt worden, omdat de GENADE Gods - die lijnrecht tegenover alle menselijke waardigheid staat - niet gehandhaafd kan worden zonder deze.

3. Door de prediking der predestinatie wordt de mens recht vernederd en God alleen verhoogd; menselijke hoogmoed wordt geslecht, en de ere Gods blinkt smetteloos uit, omdat zij geen mededinger heeft!

4. De predestinatie moet openlijk gepredikt worden en er moet op worden aangedrongen, om ware gelovigen te bevestigen en te versterken in de zekerheid van het vertrouwen op hun zaligheid.

5. Zonder het leerstuk der predestinatie kunnen wij ons niet verheugen in een levendig gezicht en ondervinding van Gods bijzondere liefde en ontferming tot ons in Christus Jezus.

6. Hieruit volgt nog een reden die nauw verbonden is met de vorige, ten aanzien van de verkondiging van dit leerstuk zonder er iets van achter te houden, namelijk: dat, uit een gevoel van Gods bijzondere, eeuwige en onveranderlijke liefde tot Zijn volk, hun harten mogen ontvlammen tot wederliefde jegens Hem.

7. Hieruit komt een zevende bewijsgrond op voor het prediken van de predestinatie, namelijk, dat we daardoor worden opgewekt tot de praktijk van alle godzaligheid.

8. Indien de predestinatie niet gepredikt wordt, zullen we een grote drangreden tot de beoefening van broederlijke vriendschap en liefde missen.

9. Tenslotte, zonder een recht verstaan van predestinatie zal ons de zekerste en de krachtigste drangreden tot lijdzaamheid, overgave aan en betrouwen op God onder elk geestelijke en tijdelijke beproeving ontbreken.

Dan gaat Zanchius als volgt verder:
Hoe zoet moeten de volgende overwegingen zijn voor een nooddriftige en benauwde gelovige!

1. Er moet zekerlijk een almachtige, alwijze en oneindig genadige God bestaan.

2. Hij heeft mij in verleden tijden - als ik maar oog had het te zien - vele kennelijke blijken van Zijn liefde tot mij gegeven, en geeft me die op dit ogenblik nog, zowel in de weg der voorzienigheid als der genade.

3. Deze liefde van Hem is onveranderlijk; het berouwt Hem nooit en Hij trekt die nooit in.

4. Wat er ooit plaats heeft in de tijd is het gevolg van Zijn wil van eeuwigheid, en bijgevolg:

5. waren mijn beproevingen een deel van Zijn oorspronkelijke raadsplan, en alle in aantal, gewicht en maat vastgesteld.

6. Zelfs de haren mijns hoofds zijn - elk in het bijzonder - door Hem alle geteld, en geen enkel haar kan ter aarde vallen dan naar Zijn bepaalde raad.

Hiervandaan

7. zijn mijn benauwdheden niet het gevolg van kans, toeval of van een toevallige samenloop van omstandigheden, maar

8. de voorzienige volvoering van Gods voornemen. en

9. bestemd om te beantwoorden aan enige wijze doeleinden, en mijn beproevingen zullen

10. ook geen moment langer duren dan het God goeddunkt.

11. Hij, Die mij er in gebracht heeft, heeft beloofd mij erin te ondersteunen en mij er doorheen te dragen.

12. Alles moet, allerzekerst, medewerken tot Zijn eer en mij ten goede; daarom

13. „De drinkbeker die mijn hemelse Vader mij gegeven heeft te drinken, zal ik die niet drinken?” Ja, ik wil mij zelfs, in de kracht die Hij mij geeft, verblijden in verdrukking; en gebruik makend van de middelen tot mogelijk herstel. die Hij mij in handen gegeven heeft of hierna mij in handen moge stellen, mijzelf en de gebeurtenissen geheel overgeven aan Hem, Wiens voornemen niet vernietigd kan worden, Wiens raadsplan niet kan worden verijdeld, en Die, of ik nu onderworpen ben of niet, toch steeds zal doorgaan met alle dingen te werken naar de raad Zijns willens.

Bovenal, als de lijdende christen rekening houdt met zijn verkiezing en weet dat hij door een eeuwige onveranderlijke daad Gods bestemd is tot verkrijging der zaligheid door onze Heere Jezus Christus; dat hij vast en zeker een stad heeft die boven voor hem bereid is, een gebouw van God, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen; en dat het zwaarste lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid die aan en in de heiligen zal geopenbaard worden, wat voor tegenspoeden kunnen er mogelijkwijs ons overvallen waar de zekere hoop der zegeningen als deze niet oneindig zwaarder zullen wegen?

Een zo Goddelijke (geestelijke) troost kan de proevingen goed verdragen.

Hoe scherp of pijnlijk beproevingen ons in hun eerste aanval ook zouden verwonden, zouden wij toch, onder de indruk van zulke verlevendigende gezichten, snel weer tot onszelf komen, en de pijlen van de verdrukkingen zouden in grote mate, stomp worden. Christenen hebben niets anders nodig dan absolute onderwerping om hen volkomen gelukkig te maken in elke mogelijke omstandigheid, en absolute onderwerping kan alleen voortvloeien uit een absoluut geloof aan, en een absolute berusting in Gods absolute voorzienigheid, gefundeerd op absolute predestinatie. De apostel zelf stelt ons deze gevolgtrekking ter hand in Romeinen 8, waar hij, nadat hij de eeuwigheid en onveranderlijkheid van Gods voornemens heeft neergelegd als allerontwifelbaarste axioma's (= grondstellingen), het geheel aldus beëindigt: „Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?... Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking of be-

nauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard?... Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons lief gehad heeft”. Tot zover Zanchius.

N.B. Dit artikel lag al enige weken in drukproef gereed op de drukkerij. Het kon eerst nu in ons blad worden opgenomen. We namen het over uit het boek van Zanchius, die enige tijd geleden verscheen, in goed vertrouwen, dat de nederlandse uitgave geheel in overeenstemming is met wat Zanchius zelf schreef. Dit wordt bestreden door Drs. K. Exalto te Benthuisen in De Waarheidsvriend van 15 juni j.l. en door Ds. L. H. Oosten in het Reformatorisch Dagblad van 16 juni j.l. We moeten het betreuren, dat er aanmerkingen op de uitgave kunnen worden gemaakt. We moeten aan kunnen op uitgaven van werken van onder ons bekende vroegere theologen. Niet ieder heeft de gelegenheid om tot de oorspronkelijke bron terug te gaan. We hebben zelf ook niet de beschikking daarover. Ondanks de bezwaren tegen dit boek gerezen meenden we toch tot plaatsing van bovenstaand artikel te kunnen overgaan, omdat we er wel van kunnen uitgaan, dat in dit stuk de gedachten van Zanchius juist worden vertolkt.

B.

HET KABINET DES GENADEN-VERBONDS

Onder deze titel zijn in twee banden opnieuw werken van L. Myseras verschenen en wel bij Uitgeverij Reveil b.v., Segeerstraat 37-39-4331 JM Middelburg. De prijs voor beide banden samen is f-55,-

Deze werken behoeven geen aanbeveling. De schrijver is in onze kringen bekend genoeg en we mogen aannemen, dat velen wel het een of ander van Myseras gelezen en onderwijs daaruit ontvangen hebben. Het feit, dat de werken opnieuw gedrukt zijn, wijst er op, dat er nog vraag naar is.

De eerste band bevat twee werkjes.

De volledige titel van het eerste werkje is: Het Kabinet des genaden-verbonds, zijnde een eenvoudig onderricht wegens het verbond der genade. Aangelegd tot overtuiging van genadeloze mensen, maar meest om tot nut voor Gods kinderen, tot troost, raad- en moedgeving te dienen, tot bevordering van hun geloof, blijdschap, heiligmaking en verzekering; in vragen voorgesteld, met nuttige aanmerkingen daarover, door Lambertus Myseras, Lidmaat der Gereformeerde Gemeente te Middelburg.

Na de titel komt er een aanspraak aan de Christelijke lezer, als volgt:

Geliefde kinderen Sions, die van de Vader geliefd zijt, door een vrijmachtige verkiezing van eeuwigheid, en van de Zone Gods, door een vrijwillige koping met Zijn bloed geliefd zijt, en van God de Heilige Geest geliefd zijt, Die in u woont met Zijn genade en Die u vernieuwd heeft. Aan ulieden draag ik uit liefde dit werkje op, wegens dit eenvoudig onderwijs van het genaden-verbond, omdat ik overtuigd ben, dat kleine kennis en niet veel kennis van het genaden-verbond een van de voorname oorzaken zijn van uw duisterheid, verkeerd te werken en de weinige voortgang in de genade. Of het de Heere liefde dit aan ulieden tot uw nut, stichting, troost, blijdschap en verzekering te doen dienen in de genade, waartoe ik het aangelegd heb, om met blijdschap God te dienen in heiligheid en in een tedere glanzige wandel in Godzaligheid te leven, in dankbaarheid voor God, wegens ulieder zalige verlossing, hetgeen God behagelijk is, en der vromen zuiverste heiligheid is uit liefde tot God, en in dankbaarheid aan God, en uit een kinderlijke vrees voor God te leven, gelijk het Gods gunst- en bondgenoten betaamt. De God des Verbonds, Die de algenoegzame God aller genade is, zegene daartoe dit eenvoudig werkje aan ulieden, tot Zijn heerlijkheid en ulieder zaligheid. Dit wenst ulieden toe uw toegenegen broeder in Christus Lambertus Myseras.

Als tweede werkje komt in deze band voor: Het kinderdeel der vromen, behelzende het zalig deel der vromen, dat zij kinderen Gods zijn, met de zalige gevolgen van haar kindschap. Aangelegd tot een algemene stichting, maar meest tot troost, raad- en moedgeving en bevordering der heiligmaking der kinderen Gods.

Vele stukken worden daarin verhandeld,

zoals: welke namen de vromen al worden toegeschreven, wie de naam van kinderen Gods dragen en waarom, het voornaamste van de ellende-staat, eer zij kinderen Gods worden, hoe dat bij ondervinding ligt in Jer. 3:19, waarin het kinderdeel der vromen bestaat, de Fonteynen daar het kinderdeel uit vloeit, al Gods eigenschappen zijn tot zaligheid voor de kinderen Gods, daaruit vloeit hare gemeenschap der heiligen, daardoor zijn zij ook erfgenamen, alle lichamelijke dingen hebben zij in een geheiligd recht, alle dingen moeten haar daardoor medewerken ten goede. Enz.

In de tweede band vinden we eerst: Eens Christens opmerking op de hemelweg. Tot nuttigheid aangelegd op vele gevallen, tot overtuiging van onbekeerden, maar voornamelijk tot opbouw, troost, onderrichting en verkwikking der vromen, als het de Heere believen zal te zegenen.

Daarna volgt: Der vromen ondervinding op de weg naar de hemel, voorgesteld in vragen en antwoorden. Aangelegd tot ontdekking van genadelozen, maar meest tot onderrichting en troost van duistere kinderen Gods en bevestiging van die tot licht gekomen zijn, ter bevordering van de heiligmaking en blijdschap des geloofs.

En vervolgens: Onderricht voor ware vromen. Om een betamelijk gebruik van het Heilig Avondmaal te maken. Dienende tot raad, moedgeving en versterking der zwakken, dien doorgaans de avondmaaltijden in plaats van tijden van verkwikking, tijden van beroering zijn, alsmede tot algemene stichting en opwekking.

Myseras leefde ruim twee eeuwen geleden. Beide banden tellen samen bijna 700 pagina's. Op eenvoudige wijze geeft de schrijver veel onderwijs.

B.

N.B.

REVEIL-SERIE

We ontvingen ook een paar preken, die in deze serie verschenen. En wel no. 141 van januari 1978 een preek van Isaäk de Leeuw over de rechtvaardiging door het geloof, en no. 144 van mei 1978 van Bernardus Smytegelt over de uitnemende liefde van Christus.

Dit zijn uitgaven van de stichting „Smytegeldfonds”. De redactie wordt gevormd door Ds. G. A. Zijdeveld te Middelburg. De prijs is 85 ct. per ex, excl. porto, reductie bij kwantum-afname, abonnementsprijs f 9,- per jaar (10 ex.)

De predikaties zijn, om goed te kunnen lezen, uit het origineel herschreven in de taal en stijl van het tegenwoordig nederlands. Zo lezen we op de achterzijde van de preken.

We krijgen de indruk, dat gezocht is getrouw weer te geven wat de predikers in hun dagen hebben willen zeggen. De preken zijn rijk aan inhoud.

B.

Het wondere Ambt.

Het waardig ambt van dominee

Valt ongetwijfeld lang niet mee.

Wat dominee ook zegt of doet,

Hoe hij ook preekt, 't is zelden goed,

Neemt hij al A. voortdurend in,

B. doet hij 't vaak niet naar de zin.

Is hij wat levendig van aard,

dan wordt hij ras nerveus verklaard.

Doch is hij rustig, nimmer boos,

Dan heet het: hij is levenloos!

Indien zijn haar is peperzout,

dan vindt men dominee te oud.

Is hij een jong en jeugdig man,

Ervaring, die ontbreekt hem dan.

Werpt hij van het oude iets omver,

Dan is hij revolutionair.

Heeft hij daarentegen het oude lief,

Dan heeft hij geen initiatief.

Hij preekt vervelend, wanneer bleek,

dat hij niet houdt uit 't hoofd zijn preek.

Preekt hij uit 't hoofd - als hij dat kan -

Dan is hij 'n oppervlakkig man.

Maakt hij bij 't preken veel gebaar,

dan is hij een acteur, zo waar.

Doch houdt hij de armen strak aan 't lijf,

Dan is hij droog en saai en stijf.

„Hij schreeuwt”, zo zegt men, als hij spreekt luid.

Is 't zacht: „'t Komt er eentonig uit”.

Is hij veel thuis (werkt aan zijn preek):

„Hij geeft om huisbezoek geen steek!”

Doch gaat hij dikwijls op bezoek,

Wat was die „zuivere onderwijzing van God“ die Matilda had gehad? Zoals Samuel het Woord van God in de tempel hoorde, was zij er heel zeker van, dat zij in haar jeugd de stem van God hoorde. Deze ervaring schreef ze toen op en later voegde ze er een paar aantekeningen aan toe. Ze was elf jaar oud, toen ze bang was voor God, omdat ze, zoals ze zei, voelde dat al haar gedachten over Hem zondig waren en zij ze niet kon weren. „Ik sloeg mijn bijbel open“, schrijft ze, „en las de woorden: „Zoek de Heere terwijl Hij te vinden is, roep Hem aan terwijl Hij nabij is“. Ik sloot het Boek nog ongelukkiger dan tevoren, want dat vers bracht mijn zonden in herinnering, want ik wilde van Hem vluchten en Hem niet zoeken. Ik rende naar de tuin, bevreesd voor mijn eigen gedachten. (Het was de tuin van de Cheam School.) Ik stond daar onder een Cederboom, niet wetend wat er van mij moest worden. Maar juist op dat moment voelde ik dat m'n zondige gedachten weg waren en ik wenste alleen maar die God te zoeken en te vinden, voor Wie ik getracht had te vluchten. Ik voelde, dat Hij me gebod Hem te zoeken, in plaats van te proberen Hem te ontvlieden en Hij legde de woorden inwendig in mijn hart: zoek de Heere, terwijl Hij te vinden is, roep Hem aan, terwijl Hij nabij is. Tegelijkertijd rees er een roep op in mijn hart, die Hem erg dichtbij bracht. Het was alsof ik Jezus Christus tot God hoorde zeggen, dat Hij mijn zonden had weggenomen en dat ik, als ik stierf, naar de hemel zou gaan, omdat Hij stierf. En ik gevoelde, dat Hij God was. Weer zei Hij: „Neig uw oor en kom tot Mij, hoor en uw ziel zal leven“. O, dat geluk, dat ik gevoelde! Ik rende in grote opwindung uit de tuin. „Nu heb ik iets gevonden, dat nooit meer van me afgenomen kan worden.“ Maar het was alles een groot geheim in mijn hart. Ik kan het niemand vertellen, want ik wist, dat de Heere het had gedaan. Hij had die roep in mijn hart gelegd, die niemand dan Hij kon geven, want ik ging recht tegen Hem in.

Gedurende het leven is de herinnering aan die dag verschillende keren herleefd, speciaal een keer door de woorden van het evangelie: „Ik zag u onder de vijgeboom“. „Maar er kwam een verandering“, meldt haar latere verslag, „en mijn godsdienst werd een last voor me“. Die roep was nog wel in mijn hart en die is ook nooit werkelijk minder geworden, maar ik dacht, dat het geen gebed was. De verzen in de bijbel tegen de huichelaars maakten me gewoonlijk bang en waren verschillende jaren een last.“

Deze ernst stempelde het karakter van Matilda, terwijl zij voortdurend uitzag naar het onderwijs van de Heere in haar hart. En ze bad met veel tederheid voor de zielen van haar leerlingen. Dat ze een predikant als vader hadden betekende, dat het leven van deze dochters in een geestelijke richting geleid werd, maar het scheen dat dit een heel gewone werd, die niets meer was dan een kennis van de bijbel en toewijding voor hun dagelijks werk en de kerkdiensten. Toen de Heilige Geest begon te werken in het hart van de een en de ander scheen Zijn werk voor hen raadselachtig en vele jaren lang voelde zij het gemis van een uitlegger.

Matilda zegt, dat ze „zelden dingen hoorde als de leidingen des Heeren, waar Zijn volk van spreekt“.

Jane zegt: „Ik had tot nu toe met niemand over dit onderwerp gesproken“.

Mercy zegt: „Het weinige dat ik hoorde over het onderwerp van de godsdienst deed mij voelen te bedoelen de inwendige onderwijzing van God“.

Het was dit zoeken naar het inwendige onderwijs, dat iedereen, onafhankelijk van elkaar, er toe bracht hun gedachten aan het papier toe te vertrouwen. Nu moet u zich niet voorstellen, dat deze meisjes opgingen in het schrijven van dagboeken en meditatie - haar dagen waren te vol bezet - maar een opeenhoping van gedachten zou nu en dan optekening vinden in een notitieboek boven. Soms is de notitie verbonden aan een onmiddellijk voorval, soms is het een terugblik. Soms is er een gaping van enkele weken, soms van vijftien of twintig jaar. Over dit optekenen schreef Mercy jaren later, „dat Gods licht op een dag scheen over al Zijn leidingen in mijn leven. Het was alsof Hij een kaart voor mijn ogen plaatste en alles voor me

uitstippelde. Het scheen, dat tot me gezegd werd - Ik leidde u, al kende ge Mij niet: en de indruk was zo duidelijk, dat ik de volgende dag een verslag begon te schrijven van de leidingen van de Heere met mij; ook kan ik niet van me afzetten wat ik toen schreef, zelfs als het bedekt is door verwarring, zodat het ware licht verduisterd is“.

Uit verhalen als deze en uit brieven komen de meeste aanhalingen in dit boek voor.

De eerste slag, die de familie trof, was de dood te Cambridge van William, die student was, op de leeftijd van twee en twintig jaar. Hij was Matilda's lievelingsbroer, slechts ongeveer elf maanden ouder dan zij en Cambridge was zo heel erg ver weg, dat er geen hoop was hem te zien. Hier zien we weer iets van de gevoelens van Matilda.

Het was in februari 1811. Zij schreef (enige tijd later): „Ik zal nooit die grote smart en de opstand tegen die slag vergeten, die er toen in mijn hart was. Ik gevoelde, dat niets wat ik kon doen mij kon brengen tot onderworpenheid eraan, want hij was mijn lievelingsbroer, die ik liefhad boven alles. Ik wist niet waarom de Heere op deze wijze met mij handelde. Het was in mijn hart, alsof Hij verkeerd met mij gehandeld had en deze gedachte kon ik niet verdragen. Dit ging zo steeds maar door, alsof het geluk in deze wereld voor mij afgesneden was. In die tijd wist ik niet hoe ik met een beproeving bij de Heere moest komen. Ik probeerde mijn opstandige gedachten stop te zetten. Ik merkte dat dit onmogelijk was en dacht werkelijk dat dit voor God ook onmogelijk was. Maar toen daalde Hij af met Zijn woord: Daarom zal Mijn volk, daarom zal het Mijn Naam in die dag kennen, dat Ik het Zelf ben, Die spreekt. Maar het leek voor God onmogelijk mij te leren Zijn Naam te kennen. Maar toen ik dat woord onmogelijk uitsprak, liet Hij mij op het zelfde ogenblik iets van Zijn macht kennen. Hij deed mij in eerbied voor Hem staan en in mijn hart de woorden ontvangen: Daarom zal Mijn volk Mijn Naam kennen, als een belofte van Hemzelf aan mij. Gedurende veertien dagen was ik vol vrees en uitzien naar Hem naar de vervulling ervan. Aan het einde van die tijd openbaarde Hij mij iets van de naam van de Heere: „goedertieren en genadig, lankmoedig, vergevende de ongerechtigheid en zonde“. Dit deed me al dieper en dieper zakken, tot Hij tot mij sprak: „het koninkrijk Gods is binnenin u“ en daar voelde ik het. Ik verstond het niet, maar ik voelde het. Ik luisterde alleen naar Zijn stem, die tot mijn hart sprak de woorden des eeuwigen levens, mij vertellende van Zijn grote verlossing, terwijl ik toen niet verstond de dingen waarvan Hij sprak. Mijn ziel was vervuld met Zijn lof en ik dacht dat Zijn lof verkondigd werd door heel Gods schepping omdat mijn zonden waren vergeven“.

Zo was zij getroost over de dood van haar broer en eenswillend gemaakt, zij zegt: „om mezelf en al mijn zorgen aan Zijn voeten neer te werpen, en de hoop rees in me, dat Hij mijn God en mijn Zaligmaker was en alle dingen wel gedaan had“.

In deze troost leefde zij bijna drie maanden, maar toen kwam er verandering en ze voelde, dat de genade van de Heere van haar week, zoals het haar enigmatische toescheen, want ze voegde eraan toe: „In mijn onwetendheid dacht ik, dat de Heere nooit kon terugkeren, toen ik Hem verliet, want mijn eigen zonde deed mij weggaan. Al mijn gebeden en al mijn gerechtigheden werden nu afschuwelijk voor mij gemaakt. Daar dit gebeurde nadat ik Zijn genade had leren kennen, was het oorzaak van grote ontsteltenis; want ik wist niet, dat de zonde, die van binnen woont, zou blijven tot het einde, en ik dacht, hoe kan Hij terugkeren? Ik had mijn weg naar de Heere verloren en wist niet hoe Hem te vinden“.

Maar de Heere had een uitlegger op het oog voor Matilda - een ongeschikt persoon, zouden wij denken, voor een ontwikkeld meisje, druk bezig met lesgeven en met de belangstelling van de jongere opgroeiende zusters om haar heen, vrienden die in de pastorie op bezoek kwamen enz. Een arme vrouw van ongeveer dertig jaar kwam in de parochie wonen. Haar naam was Sukey Harley, en Matilda was net drie en twintig toen zij haar voor het eerst ontmoette.

Dan staat hij weer als „drijver“ te boek.
Bezoekt hij veel de arme man,
Een socialist noemt men hem dan.
Wendt hij tot de rijken echter zijn schree,
Dan is hij een gelddominee.
Men merkt dus wel: 't valt niet mee,
Het wondere ambt van dominee.
Bladerend in mijn „archief“ vond ik bovenstaand rijm. Het bevat wel enige lering, daar de zaak nog steeds actueel is. Zou echter, in alle tijden, de predikant niet meer ons gebed behoeven, dan onze kritiek?

Al een hele poos geleden zond een lezer van ons blad bovenstaand gedichtje, dat met een onderschrift in een ander blad gestaan had. Onze lezer, die erg met ons blad meeleeft en zorgt voor nieuwe abonnees, was door het gedichtje getroffen en zond het ons ter opname in ons blad. Nu er gelegenheid voor is om aan het gedicht een plaats te geven willen we dat gaarne doen. Het bleek ons nog kort geleden, dat sommige lezers prijs stellen op het opnemen van gedichten. B.

VOOR DE JEUGD.

Beste Jongelui!

De brief aan Filemon 25

„Daarom, hoewel ik grote vrijmoedigheid heb in Christus, om u te bevelen hetgeen betamelijk is, zo bid ik nochtans liever door de liefde, daar ik zodanig een ben, te weten Paulus, een oud man, en nu een gevangene van Jezus Christus“.

Fil.: 8,9.

Paulus had dus grote vrijmoedigheid om Filemon te bevelen, hetgeen betamelijk is, hetgeen hij behoorde te doen.

Hij maakt daar echter geen gebruik van. Hij zegt dat duidelijk in het vervolg: „zo bid ik nochtans liever door de liefde...“

Waarom maakt Paulus van de vrijmoedigheid, dat is van zijn recht als apostel, om te bevelen, nu geen gebruik? Daar moet toch wel een reden voor zijn.

Toen Paulus zijn brief aan Filemon schreef, met het doel, om zijn hart in te winnen voor die weggelopen slaaf Onesimus, heeft hij ongetwijfeld gedacht aan het woord van Salomo Spr. 15:1: „Een zacht antwoord keert de grimmigheid af, maar een smartend woord doet de troon opreizen“.

Wanneer hij met een bevel gekomen zou zijn, dan zou dit bij Filemon in verkeerde aarde kunnen vallen. Want al was Filemon een bekeerde man, het bleef toch altijd een mens, met duizend en één gebreken.

Paulus, die het menselijke hart kende als geen ander, kende ook het hart van Filemon. Hij wist ook, dat de Satan zeer listig was, en die zou van een eventueel bevel uit de mond van Paulus een verkeerd gebruik kunnen maken, door het bijvoorbeeld Filemon in het oor te fluisteren: Wat denkt die Paulus eigenlijk wel? Wat weet hij van jou zaken af? Laat hij zich daar buiten houden. Waar bemoeit hij zich mee.

Als Filemon aan deze influisteringen van de

Satan gehoor zou geven, dan zou Paulus zijn doel voorbij schieten. Dan zou Filemon er niet voor ingewonnen worden om Onesimus weer terug te nemen in zijn dienst. Dan zou de naam en de zaak des Heeren daar ook niet door gediend worden. Deze zou schade lijden. Gods Naam zou er door gelasterd worden. Dit was voor Paulus het ergste wat er bestond. Daarom is hij Onesimus niet bevelend tegengetreden, maar biddend. Hij heeft door zó te handelen, de Satan alle wind uit de zeilen zoeken te nemen. Dat was van Paulus zeer wijs. Daar kunnen wij ook van leren.

Niet altijd wordt er zó wijs gehandeld. menigmaal stelt de een zich tegenover de ander op met harde, bevelende woorden. Men kan dan het recht nog aan zijn kant hebben ook. Maar de vraag is, of men bereikt, wat men wil bereiken. „Smartende woorden”, harde woorden doen dan de toorn oprijzen. Het hart wordt er niet door verbroken, maar veeleer verhard.

Zo hebben al heel wat „goed bedoelde bevelen” in de praktijk een verkeerde uitwerking gehad. Inplaats dat men zonder meer gehoorzaamheid betoonde, wat beta- melijk was, ging men er dwars tegen in. Men zegt dan later wel eens ter vergoelijking: Het viel bij mij in verkeerde aarde, neem me niet kwalijk, ik ben ook maar een mens.

Inderdaad, een mens blijft altijd ook maar een mens. Ook een bekeerd mens, heeft na ontvangen genade, nog een hart, dat tot alle boosheid geduriglijk geneigd is. Dat is natuurlijk niet goed te praten, maar het is wel de werkelijkheid. En met de werkelijk- heid werd door Paulus rekening gehouden. Deed men dit altijd maar, dan zou er middellijkerwms veel kwaad voorkomen worden.

Dus, jonge vrienden - en ook ouderen - houden jullie altijd maar voor ogen wat Salomo heeft gezegd in de aangehaalde tekst uit het Spreukenboek, dat van zoveel levens- wijsheid getuigt: „Een zacht antwoord keert de grimmigheid af, maar een smartend woord doet de toorn oprijzen”.

Je moet de woorden kauwen voor je ze uitspreekt. Dat is een oud gezegde, maar het is altijd nog waard om overwogen te worden. Niet alles uitspreken wat zo in je gedachten komt. Zelfs niet, al heb je het gelijk aan je kant. Houdt met alle omstandigheden reke- ning. Bedenkt steeds dat de Satan er altijd bij is en dat hij aan alle woorden, zelfs al zijn ze tot ons bestwil gesproken, een verkeerde uitleg probeert te geven.

Paulus bidt liever door de liefde. Daar is meer mee te bereiken. „...daar ik zodanig ben, te weten Paulus, een oud man, en nu ook een gevangene van Jezus Christus”.

Paulus wil hiermee zeggen: Ik ben een oud man. Ik heb al heel wat achter de rug. De ervaring heeft mij veel geleerd. Te meer, nu hij een gevangene is van Jezus Christus. We hebben daar al eerder bij stilgestaan. Paulus was een gevangene terwille van Jezus Christus, namelijk omdat hij een volgeling was van Jezus Christus. Maar hij was ook door de Heere Jezus Zelf gevangen genomen. De banden waarmee Paulus door de Heere Jezus gevangen gehouden werd, waren liefdebanden!

De liefde des Heeren had zijn hart verbro- ken. Daar heeft hij menigmaal over nage- dacht in zijn leven. dat kan niet anders. Het wonder is hem, bij het klimmen van zijn ja- ren, steeds groter geworden. Als hij dacht aan het begin, toen hij op weg was naar Da- mascus, om de gemeente Gods te vervolgen, hoe werd hij toen staande gehouden, hoe werd hij toen neergeveld? Dat was niet door hardheid, maar door liefde. Het leek wel hard toen hem snellijk een licht omscheen en hij daardoor ter aarde viel. Maar de werke- lijkheid was anders. Hij had de dood verdiend. Deze werd ook door hem verwacht. Hij stond nu tegenover een Overmacht. Dat gevoelde hij, hoewel hij niet wist, Wie het was, Die hem ter aarde had neergeworpen. Vandaar zijn vraag, zoveel jaren geleden: Wie zijt Gij Heere? En het antwoord, wat hij toen kreeg, kon hij nooit meer vergeten: Ik ben Jezus....Inderdaad, de Tegenstander was Jezus. Hij was niet gekomen om Paulus te verderven, maar om hem te behouden. Dat werd hem meegedeeld in de Naam, waar- mede Hij Zich aan Paulus bekend maakte. Want Jezus betekent „Zalmaker”. En wat dat inhield had Paulus ook leren verstaan in zijn leven. Zijn zaligheid had de Zalmaker het leven gekost. Dat was voor hem gegeven

uit enkele liefde. O, dit had hij niet verdiend. Dat was enkel genade. En die werd steeds groter. Want wat/hij vroeger nooit had geweten, daar was hij nu achter gekomen. Hij droeg met zich een onverbeterlijk bestaan om. Die oude mens speelde deze „oude man” altijd nog parten. Als hij het goede wilde doen, lag het kwade hem altijd weer nabij. Wat hij wilde deed hij niet, namelijk het goede! En wat hij niet wilde, dat deed hij, namelijk het kwade! En desondanks werd hij door de Heere nooit met hardheid behandeld, maar altijd met liefde.

De liefde des Heeren had zijn hard ver- broken.

Niet eens, maar iedere keer weer. En nu wist hij dat de liefde ook het hart van Filemon verbreken kon. Daarom bidt hij nu door de liefde!

Als Paulus dat doet, dan vertoont hij daarin het beeld van God, waarnaar hij herschepen was. Hij vertoont daarin ook het beeld van de Heere Jezus Christus, die het uitgedrukte Beeld is van Gods Zelfstandigheid en het Afschijnsel van Zijn heerlijkheid.

Hij komt dus hier voor ons te staan in een kostelijke gestalte, namelijk: van de liefde. Echt een bewijs, dat hij een mens was „in Christus”. Als zijn verzoek, in de liefde gedrenkt, Filemon bereikt, dan zal deze dit moeilijk af kunnen wijzen. Want wie kan er tegen de liefde vechten? Wie kan zich daar tegenover staande houden? Paulus kon het niet. Filemon zou het ook niet kunnen. En wij?

God treedt ons tegen in liefde. En hoe groot is deze niet? Ik denk aan alle natuurlijke weldaden waarmee wij overladen worden. Hij geeft ons het leven en de gezondheid en nog zoveel andere dingen meer. Verdiend hebben wij dat niet. En worden wij daar nu door verbroken?

Van nature zijn we zo hard, dat al deze dingen zonder meer ons hart niet verbreken. Ook niet als de Heere ons tegentreedt met allerlei liefdelijke roepstemmen, zelfs al lijken die ons „hard” over te komen. Wanneer wij b.v. aan banden worden gelegd, doordat wij ziek zijn, of op een andere wijze in onze vaart gestuit worden. De Heere roept ons dan toe, dat Hij geen lust heeft in onze dood, noch in ons verderf of ondergang. Maar dat Hij lust heeft in ons leven. Ja, wij worden gebeden, door middel van de prediking iedere keer, om ons met God te laten verzoenen.

En hoe hard zijn wij daar tegenover? We zijn van nature dood in de zonden en misdaden. En vanwege dat „dood-zijn” verstaan wij de liefde Gods niet en wordt er door ons ook geen liefde naar buiten geopenbaard. Wel haat en vijandschap. We komen daar achter, als we van dood levend gemaakt worden. Dan gaan we iets van de liefde Gods verstaan. Doch daarover de volgende keer iets meer. We gaan nu weer eindigen.

Weest allen gegroet van jullie aller vriend.
Ds. H. C. v.d. Ent.

BOEKBESPREKINGEN

Ds. J. Pannekoek VIJFDE ACHTTAL PREDIKATIES
Boekhandel G. J. van Horssen, Barneveld

Deze preken handelen over: Paulus opwek- king tot vrouwen op God: Filippensen 4:6 en 7, Een ware bidgestalte in een grote nood, biddagpredikatie: Psalm 123:1 en 2. De opgerichte steen Eben-Haëzer, dankdag- predikatie: Psalm 116:12-14, De enige ver- wachting van Gods Kerk, dankdagpredika- tie: Psalm 145:15-17, Des Heeren stem tot een schuldig volk, dankdagpredikatie: Jeremia 13:16, De enige Naam, Die onder de mensen gegeven is, door Welken wij moeten zalig worden, Kerstpredikatie: Lukas 2:6 en Het geopenbaarde welbehagen Gods, kerstpre- dikatie: Galaten 4:4 en 5.

We hebben ook de andere achttallen in ons blad gerecenseerd. Ds. Pannekoek was een eenvoudige prediker, die op de leerschool van de Heilige Geest is geweest en die met de gaven, die de Heere hem geschonken had, gewoerd heeft en, zoals hij zelf in de laatste preek zegt, niets anders wenste te prediken dan Jezus Christus en Die gekruist. De bundel preken is keurig uitgegeven in een zwarte band met opschrift in gouden letters. De prijs is tot 31 augustus a.s. f. 24,50 en is daarna f. 27,50.

Uitgaven van de Gereformeerde Bibliotheek te Goudriaan Z.H.

1. Stemmen uit Genève, bundel 44.

Deze bundel bevat preken van Calvijn over Mattheus 27:45-53 en 54-59 en Mattheus 28:1-10, respectievelijk over de dood, begrafen- is en opstanding van de Heere Jezus Christus. En verder twee preken over Jeremia 14: 19, 20b en 21a en 14:20a, 21b, 22 en 15:1, uit het oud- frans in het nederlands overgezet door Ds. W. A. de Groot.

2. Stemmen uit Wittenberg, bundel 35.

Deze bundel geeft ons eerst het tweede gedeelte van een preek van Luther over Lukas 2:21: het evangelie op nieuwewejaarsdag, en dan een preek over Mattheus 2:12: het evangelie op de dag van de heilige drie koningen (6 januari). Vervolgens bevat deze bundel een verhandeling over de geestelijke betekenis van dit evangelie. Het vervolg komt naar we vermoeden in bundel 36. Dit alles behoort tot de kerkpostillen van Luther.

B.

Voor al Uw

★ **BOEKEN**

★ **BIJBELS en**

★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

BUBEL

Zoekt U alleen verantwoorde boeken
Kom dan bij boekhandel Kool zoeken

Dus niet langer gezocht,
Daar al uw boeken gekocht.

Wij leveren en verzorgen gaarne al uw in- tekeningen van al uw

★ **Boekwerken - Bijbels - Psalmboe- ken, (uitsluitend Statenvertaling) - Houtbrandteksten - Tegels - Hout- snijwerk - Boekenleggers, enz. enz.**

UITGEVERIJ - BOEKHANDEL

KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal - Tel. 08385 - 13978 - Postbus 177 - Antwoordnummer 77
Giro 280572 - Bankrek. Rabobank Veenendaal
Rek. nr. 36.51.10.191.

HOTEL
DREYEROORD - OOSTERBEEK
Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

PLAATS UW
FAMILIEBERICHTEN
IN
„BEWAAR HET PAND”

Voor bijbels, boeken en

muziek

is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven. Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16

Lindenberg's
boekhandel

(Uw bestelling ongefran- keerd: antwoordnummer 77).

B.